

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата технічних наук, доцента
Мельник Ольги Володимирівни

на дисертацію Фуклева Олега Івановича на тему
«Знання-орієнтовані методи підтримки маневрування судна у стиснених водах», подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 15 Морський та внутрішній водний транспорт,
галузь знань J Транспорт і послуги .

Актуальність теми дослідження. До найбільш актуальних проблем, спрямованих на підвищення безпеки мореплавства, належить управління рухом судна за траєкторією у стиснених водах. Забезпечення безпеки судноводіння в стиснених водах є однією з найважливіших проблем безаварійного мореплавства, адже 80% всіх навігаційних аварій відбувається саме в таких районах, що свідчить не тільки про високу складність умов плавання, але і про недосконалість методів судноводіння. Для забезпечення безпеки руху судна ряд функцій судноводія передаються автоматичним системам судноводіння. Розробка ефективних знання-орієнтованих методів підтримки маневрування суден у стиснених водах є надзвичайно важливою науковою задачею. Дисертаційна робота Фуклева Олега Івановича спрямована на вирішення саме цієї важливої проблеми та має вагоме теоретичне та практичне значення.

Практична значимість

Практичне значення отриманих результатів полягає у подальшому вдосконаленні знання-орієнтованих моделей і методів системи підтримки прийняття рішення судноводіння, що дозволяє підвищити ефективність та безпеку маневрування у стиснених водах.

Застосування розроблених методів дозволяє підвищити своєчасність вироблення рішень порівняно з неавтоматизованим способом на 19–26%. Збільшення кількості чинників, урахуваних й оброблених за допомогою запропонованих методів у порівнянні з відомими, дозволяє за наявний час збільшити коефіцієнт повноти врахування чинників на 23%. Отримані в дисертації результати доцільно використовувати при розробці систем підтримки прийняття рішень судноводіння й елементів спеціального математичного та програмного у частині маневрування у стиснених водах та на мілководді; у науково-дослідних організаціях – для дослідження процесів безпеки судноводіння у стиснених водах; у закладах вищої освіти – з метою вдосконалення системи підготовки фахівців зі спеціальності морський та внутрішній водний транспорт.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження спрямоване на реалізацію Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України №430-р від 30 травня 2018 року) і виконане відповідно до положень Морської доктрини України на період до 2035 року (Постанова №1307

Верховної Ради України від 07.10.2009 року, зі змінами від 18.12.2018 року, №1108).

Метою дисертаційного дослідження є підвищення обґрунтованості та оперативності прийняття рішення судноводієм на маневрування у стиснених водах за рахунок впровадження знання-орієнтованих систем підтримки прийняття рішень.

Поставлена мета досягається вирішенням таких часткових завдань:

1. аналіз методів управління режимами руху судна при маневруванні;
2. аналіз знання-орієнтованих моделей та методів систем підтримки прийняття рішення судноводіння;
3. розроблення моделі маневреності судна у стиснених водах та на мілководді;
4. ідентифікація моделі та розробка методу адаптивного управління маневруванням судна у стиснених водах;
5. оцінка ефективності розроблених методів та розробка рекомендацій щодо їх впровадження.

Дотримання принципів академічної доброчесності. Самостійне виконання здобувачем дисертаційного дослідження, оригінальність рукопису та дотримання принципів академічної доброчесності підтверджені результатом перевірки за допомогою системи *Turnitin*.

Дисертаційна робота виконана на високому науковому рівні. В цілому, позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, слід зазначити, що деякі її положення є дискусійними.

Дискусійні зауваження та пропозиції до змісту дисертації.

1. У першому розділі (с. 37) вказано, що аналіз методів управління рухом судна було проведено моделюванням руху на циркуляції RPMM моделі контейнеровозу. Бажано було б доповнити дослідження моделюванням руху іншого типу суден.

2. В розділі 1.3 (с. 50) розглянуто автоматизовані системи контролю мореплавності (АСКМ) для прогнозування та оптимізації руху суден (система підтримки прийняття рішень «OCTOPUS-DSS», інтегрована морська система підтримки IMDSS, суднова система VOSS). Розділ доцільно було б доповнити характеристиками автономної суднової системи ухилення від зіткнення CA (Collision avoidance), системою для підвищення безпеки та ефективності управління суднами ATSM (Autonomous Traffic Management System).

Підсумкова оцінка роботи, відповідність дисертації встановленим вимогам.

Однак вказані зауваження не знижують теоретичної і практичної значущості роботи. Зроблені зауваження мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Фуклева Олега Івановича «Знання-орієнтовані методи підтримки маневрування судна у стиснених водах» за спеціальністю J5 Морський та внутрішній водний транспорт.

Враховуючи актуальність проблеми, наукову новизну, теоретичну та практичну значущість отриманих результатів дисертаційне дослідження є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним відповідно до вимог наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор Фуклев Олег Іванович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю J5 Морський та внутрішній водний транспорт, галузі знань J Транспорт і послуги.

Рецензент:

к.т.н., к.е.н, доцент,
завідувачка кафедри суднових
енергетичних установок,
допоміжних механізмів суден
та їх експлуатації
Державного університету
інфраструктури та технологій

ОМВ
Ольга МЕЛЬНИК

Підпис *Ольга Мельник*
Начальник відділу кадрів

СВІДОЦТВО НАЦІОНАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ ОСВІТИ І НАУКИ
У КРАЇНІ УКРАЇНА
ІДЕНТИФІКАЦІЙНИЙ ТРАКТАТ
КАДРІВ